

Escòcia, comicis marcats per l'economia

Les segones eleccions al Parlament escocès, que se celebren aquest 1 de maig, poden canviar significativament la distribució dels escons. La fórmula per a reactivar l'economia és el principal debat de la campanya.

Després de quatre anys de tatar el govern autonòmic, els escocesos es preparen per a les segones eleccions amb el dubte d'afavorir la continuïtat laborista o d'apostar per un govern nacionalista.

En els darrers quatre anys els laboristes han governat en coalició amb els liberals, tot i que amb diversos entrebancs. Alguns dels debats que van aixecar més polseguera van ser la reforma d'una llei sobre educació sexual, que anul·lava la prohibició que a les escoles s'expliqués l'homosexualitat i les relacions sexuals extramatrimonials; el pressupost —que s'ha arribat a multiplicar per quatre— del nou parlament en procés de construcció, de l'arquitecte català Enric Miralles; o les seqüeles de diversos escàndols provocats per una iniciativa legislativa que en la majoria dels casos s'ha dedicat a adaptar lleis de Westminster. De totes maneres, la reforma de la propietat de la terra, l'assistència per a la tercera edat, la gratuïtat dels jardins d'infància i una decidida aposta per les energies renovables (com els molins de vent) han estat les accions més destacades engegades des de Holyrood, la seu del Parlament escocès.

Tot i això, l'empenta i il·lusió amb què es va obrir Holyrood ha acabat en devaluació i desencís. D'una banda, el primer ministre va morir d'un atac de cor, i el seu successor, un acòlit del canceller britànic Gordon Brown, va deixar el càrrec per un cas de corrupció. Jack McConnell, l'actual primer ministre, un

apparattik que surt del món de les relacions públiques, ha aguantat en el càrrec, tot i que també ha estat acusat d'algunes donacions no declarades.

La situació actual, però, presenta molts reptes. L'anomenat Silicon Glen (nom que fa referència al Silicon Valley) és cert que als anys noranta va atraure diverses multinacionals d'electrònica d'alta tecnologia, però amb el temps moltes n'han acabat marxant o reduint les plantilles, com Motorola, NEC o Compaq. A això s'afegeix que en l'últim pressupost del canceller Brown s'ha confirmat la disminució en les exportacions escoceses.

De tot plegat, si exceptuem les drassanes, rescatades pel Ministeri de Defensa per construir portaavions, sembla que l'únic sector en bona salut és el turisme.

Amb aquest panorama, el debat electoral ha fet un gir en bona part amb la promesa de la recepta màgica per treure Escòcia de la recessió. El laborisme, entre altres mesures, planteja fomentar els contractes d'aprenents fins a un total de 30.000 i usar els diners del govern autònom per invertir en capital de risc i en suport d'iniciatives públiques i privades. Per al Partit Nacionalista Escocès (SNP), la clau és la rebaixa impositiva a les empreses (almenys fins al nivell d'Anglaterra), alhora que demana la independència fiscal, és a dir, el concert econòmic. Segons el programa electoral de l'SNP, amb el control de la caixa i dels recursos naturals com el petroli i l'aigua, Escòcia podria ser el país més ric del món.

Les enquestes (del System Three Poll, en data de l'11 abril, i publicades al diari *The Scotsman*) mostren que un 70% de la població dóna suport a la responsabilitat fiscal. I fins i tot el president dels empresaris britànics, Didgy Jones, veu amb bons ulls aquesta proposta, que a més de fer front a la conjuntura econòmica sufragaria el cost de transport i comunicació que ha de pagar aquest país pel fet de ser situat als límits d'Europa.

Tenint en compte el preocupant decreixement econòmic, la desindustrialització i el desgovern laborista, la conjuntura es presenta molt favorable als nacionalistes de l'SNP. La seva campanya positiva s'ha fet amb el domini de l'agenda mediàtica, actuant de govern virtual. Això s'ha d'afegir el seguidisme de McConnell envers Blair en la guerra de l'Iraq, a la qual s'oposava la majoria dels escocesos. De fet, totes les forces polítiques excepte els conservadors s'hi han oposat, i els laboristes escocesos han patit una fractura amb la consegüent desmobilització de les bases.

La concentració del vot laborista al Central Belt (Glasgow, Edimburgh, Dundee) afavoreix, però, aquest partit en la traducció del vot en escó, cosa que podria significar la reedició de la coalició laboristes-liberals. Amb aquest resultat, l'SNP de ben segur entraria en crisi, cansada de ser l'eterna pretendent. I pel que fa als conservadors, es preveu que s'ensorrin, sobretot per haver fet campanya en contra de l'autonomia set anys enrere. El gran guanyador seria el Partit Socialista Escocès (SSP). Aquest podria entrar en coalició amb l'SNP amb un govern proindependentista i prosector públic. La coalició SNP-Partit Liberal també seria possible, però aquests darrers segurament barrarien el sobiranisme dels primers.

La campanya laborista d'aquest any poc varia de la de fa quatre anys: crida a la por d'un divorci amb l'estat, desitjat pels nacionalistes. Per contra, al crit "alliberem el nostre potencial", l'SNP insisteix en la independència fiscal com l'únic camí per treure Escòcia d'una paràlisi econòmica i de serveis públics. La reordenació general dels serveis, l'alliberament de les empreses d'impos-

Jack McConnell, actual primer ministre d'Escòcia.

Escòcia, una de les nacions més antigues d'Europa, pot despertar ara d'un son de segles

tos alts, la reformulació del finançament local i la protecció dels ens públics estan en la base de la seva campanya. Un cop fixades aquestes bases, i abans de les properes eleccions del 2007, els nacionalistes plantegen l'opció de preguntar al poble sobre la sobirania.

Per la seva banda, i com tota força minoritària d'un govern, els liberals proclamen que tot allò bo que s'ha aconseguit en aquests anys ha estat gràcies a ells. Com a temes estrella del seu programa hi ha l'assistència domiciliària gratuïta a la tercera edat i la gratuïtat de l'ensenyament superior. El seu líder, William Wallace, és contrari a una entesa amb els nacionalistes, però les bases, la veuen amb bons ulls. Al seu torn, els

conservadors juguen la carta radical. Volen reduir el nombre de parlamentaris de 129 a 108, i el nombre de consellers, a la meitat. Promouen una mena d'auto-gestió de les institucions del tipus d'entitats privades en què l'únic lligam amb l'executiu sigui el finançament. En el que sí que coincideixen tots, però, és a parlar de la delinqüència: més policies, sentències més dures, algunes de cap de setmana per als joves i retirada de subsidis a pares dels delinqüents són algunes de les solucions proposades.

L'SSP es va fundar poc abans de les primeres eleccions. Amb l'empenta mediàtica d'un elegant exboxejador de Glasgow amb una fluida i sincera retòrica, aquest partit porta una ascendència meteòrica. Són republicans i independentistes. Les claus del seu èxit són: Tommy Sheridan, un activista antinuclear i oposat a l'onerós impost sobre l'habitatge (la qual cosa li va valdre l'empresonament) i un programa idealista i pragmàtic (menjars gratuïts a les escoles, 35 hores de jornada laboral, set lliures i mitja per hora de salari mínim per als treballadors públics, guerra contra la pobresa infantil, prohibició dels anuncis d'alcohol i menjar poc saludable i legalització el cannabis, entre altres).

Els resultats d'aquestes eleccions transcendeixen fronteres. Escòcia és una de les nacions més antigues d'Europa, que, adormida internacionalment durant els últims segles, ara pot reaparèixer. Un triomf de l'SNP pot representar l'inici de negociacions per liquidar el tractat de la Unió firmat ara fa 300 anys. La cultura política britànica és sens dubte més democràtica que l'espanyola, i la voluntat dels escocesos d'un referèndum segurament seria respectada civilitzadament. Fins i tot, l'efecte dòmino en altres nacions sense estat europees podria ser la fi de l'Europa dels estats. Però, per contra, un triomf laborista continuaria fent d'Escòcia un banc de proves per al nou laborisme amb una actuació política prou ancorada a l'esquerra. El més clar de tot és la fi del cicle polític del partit conservador, que es veu progressivament substituït pels liberals-demòcrates.

Miquel Àngel Diez (Edimburg)